

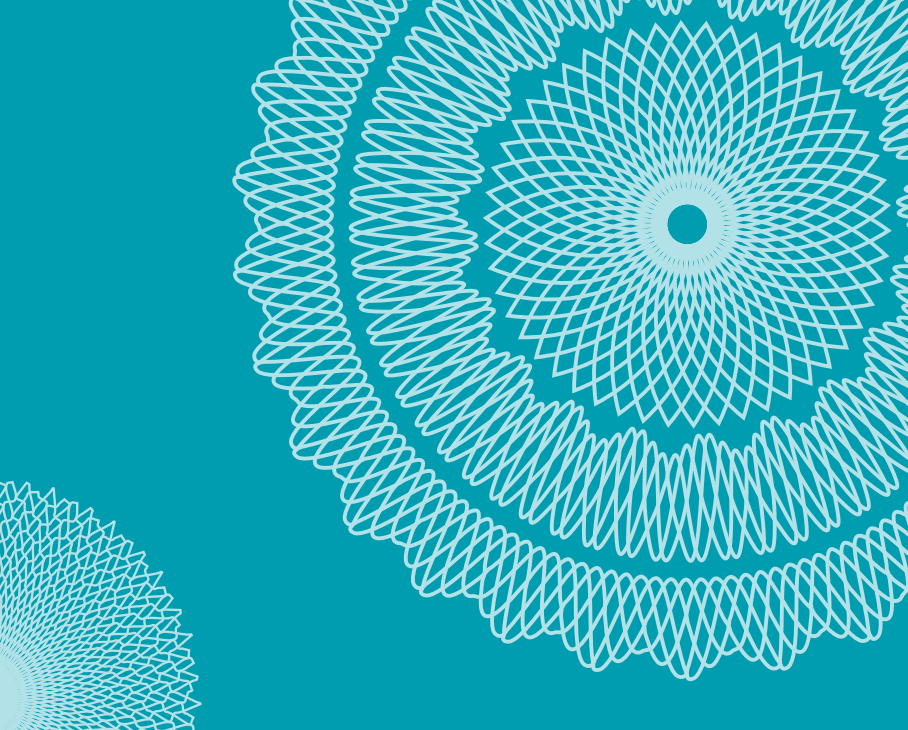

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG
INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Har du gjeldsproblemer?

– en veileder for deg som kan ha
behov for gjeldsordning

Gjeldsordningsloven gir deg som har alvorlige gjeldsproblemer mulighet til å få kontroll over din økonomi.

Dersom du er varig ute av stand til å betale gjelden din kan du søke om gjeldsordning. Du kan få gjeldsordning uansett hva gjeldsproblemene skyldes. Det er ikke noe minimumskrav til inntekter eller gjeld. Loven gjelder for alle typer gjeld, også skattegjeld og annen gjeld til det offentlige. Du kan beholde penger til nødvendig underhold og en nøktern bolig. For næringsdrivende gjelder spesielle regler.

Gjeldsforhandling og gjeldsordning er gratis. Du har krav på all nødvendig hjelp fra det offentlige for å komme frem til en gjeldsordning.

Hovedvilkår for å få gjeldsordning:

- Du må etter beste evne ha forsøkt på å løse problemene på egen hånd, eller søkt hjelp, fortrinnsvis i hjemkommunen din
- Du må være varig ute av stand til å betale gjelden
- Du må som hovedregel ikke ha oppnådd gjeldsordning tidligere
- Det må ikke virke støtende på andre skyldnere eller samfunnet for øvrig at gjeldsforhandlinger åpnes

Slik kommer du i gang

Det beste er om du først kontakter hjemkommunen og fremlegger saken din for den kommunale gjeldsrådgiveren, men du kan også henvende deg direkte til namsmannen.

Fordelen med å starte i kommunen er at du da vil få vurdert om andre tiltak enn gjeldsordning kan være til hjelp i akkurat din situasjon. Kanskje kan problemene løses uten bruk av gjeldsordningsloven? Kanskje du har økonomiske rettigheter du ikke var klar over? I kommunen kan du også få veiledning om hvordan du skal forhandle med kreditorene på egen hånd.

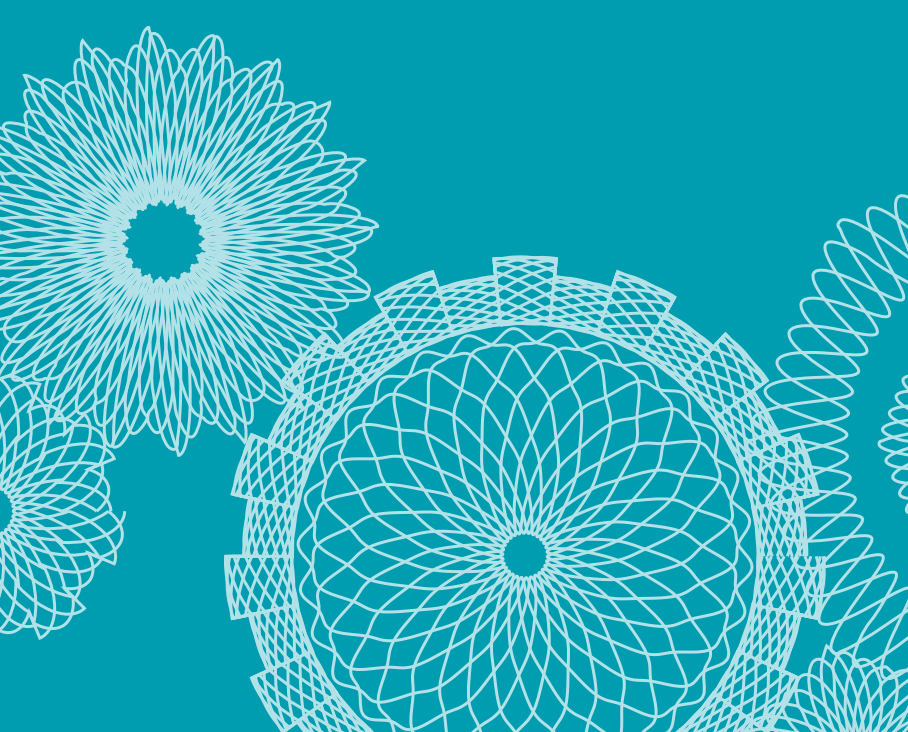
Dersom problemene ikke lar seg løse ved hjelp av de virkemidler kommunen har til rådighet, kan du kontakte namsmannen og søke om å komme inn under gjeldsordningsloven.

Søknaden skal fremsettes for namsmannen på det stedet der du bor. På mindre steder er lensmannen namsmann, i byene kan det være namsfogden du skal henvende deg til. Hos namsmannen får du all nødvendig informasjon, samt bistand til å fylle ut søknaden.

Dette må du gjøre selv

Et av vilkårene for å få åpnet gjeldsforhandling etter loven er at du på forhånd – selv eller ved hjelp av en rådgiver – etter beste evne har forsøkt å få til en frivillig ordning med kreditorene («egenforsøket»). Dersom du selv føler deg i stand til å forhandle med kreditorene dine bør du prøve dette. Husk å ta vare på alle brev, e-poster møtereferater osv. slik at du senere kan dokumentere forhandlingene.

De fleste trenger hjelp til å forhandle med kreditorene. Kommunen har plikt til å hjelpe deg med dette så langt det er mulig. Du kan også be kommunen vurdere et avtaleutkast du evt. selv har utformet. Dersom kommunen ikke har mulighet til å bistå i din sak eller ikke lykkes i å hjelpe deg, bør du be om en bekreftelse på dette som du kan vise til namsmannen. Dersom du

ikke kommer frem til noen løsning selv, og du har bedt om bistand i kommunen, vil kravet om egenforsøk i regelen være oppfylt.

Når du henvender deg til namsmannen første gang, bør du ha skaffet deg best mulig oversikt over din økonomi. Du bør også ta med dokumentasjon på dine gjeldsforpliktelser og økonomiske forhold ellers. Søknadskjemaet fyller du ut sammen med namsmannen. Det er viktig at du nå følger opp saken på alle måter, stiller opp på møter, skaffer dokumentasjoner namsmannen ber om, mv. Namsmannen kan avslå søknaden dersom du ikke medvirker til sakens opplysning og fremdrift. Det vil normalt ta 3-5 mnd fra du har tatt kontakt med namsmannen og til avgjørelse om åpning av gjeldsforhandlinger tas. Husk at du i denne perioden ikke har noen betalingsutsettelse eller beskyttelse mot kreditorpågang.

Hva skjer når det er åpnet gjeldsforhandling?

Avgjørelse om åpning av gjeldsforhandling kan tas både av namsmannen og tingretten, men det har ingen praktisk betydning for deg hvor dette skjer. Dersom du får avslag på søknaden kan du klage til tingretten eller, dersom avslaget er gitt i tingretten, til lagmannsretten. Ved åpning av gjeldsforhandling får du umiddelbart beskyttelse mot kreditorpågang og en betalingsutsettelse som varer i fire måneder. I denne perioden skal du i samarbeid med namsmannen forhandle med kreditorene med sikte på å nå frem til en frivillig gjeldsordning (Dette lykkes i ca 3/4 av tilfellene). Det er du som har siste ord når det gjelder hva forslaget til gjeldsordning skal gå ut på, ikke namsmannen. Du bør likevel lytte nøye til namsmannens råd ved utformingen av forslaget.

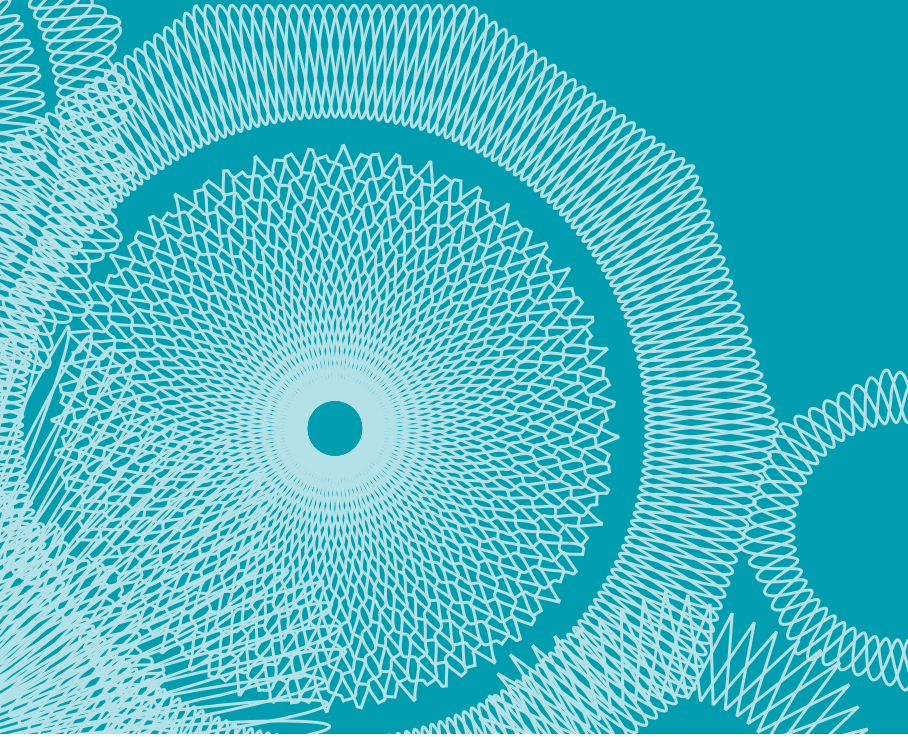
I gjeldsforhandlingsperioden er det viktig at du følger namsmannens anvisninger nøye, slik at forslaget til frivillig gjeldsordning kan oversendes kreditorene så raskt som mulig. Du må heller ikke ta opp ny gjeld i denne perioden uten samtykke fra namsmannen. Det er normalt bare aktuelt å oppta ny gjeld dersom gjeldsordningen skal kombineres med et boliglån, for eksempel et Startlån fra kommunen, refinansiering el. l.

Dersom kreditorene ikke aksepterer forslaget til frivillig gjeldsordning, kan du be tingretten fastsette en tvungen gjeldsordning. Tvungen gjeldsordning er en rettsavgjørelse som kan ankes oppover i domstollsystemet – helt til Høyesterett.

Hva går en gjeldsordning ut på?

I en frivillig gjeldsordning er det opp til partene hva som avtales, mens en tvungen ordning må ligge innenfor lovens rammer (gjeldsordningsloven kapittel 4). Det er imidlertid i praksis liten forskjell på innholdet i en frivillig og en tvungen ordning. En gjeldsordning vil normalt løpe over 5 år. I denne perioden må du akseptere en nøktern levestandard, slik at mest mulig kan komme kreditorene dine til gode. Dette vil blant annet bety at kostbare eiendeler som ikke er nødvendig, f. eks. en hytte, må selges.

En nøktern bolig, herunder leilighet i borettslag og boligaksjeselskap, kan beholdes. Det samme gjelder vanlig innbo og løsøre. Bilen kan du bare beholde dersom du kan godtgjøre at den er nødvendig i forbindelse med arbeid eller nedsatt funksjonsevne/sykdom, og bilen har en nøktern standard. Du kan også beholde et rimelig beløp til å dekke forbruksutgifter (livsopphold). Dette beløpet er fastsatt i en egen forskrift og blir justert 1. juli hvert år.

Livsoppholdssatsene utgjør pr mnd. (høst 2014):

- Kr 7 890 for enslige og kr 13 360 for par

Det gis følgende tillegg for barn:

- kr 2 365 for barn som ikke har fylt 6 år
- kr 3 135 for barn mellom 6 og 10 år
- kr 3 960 for barn 11 år og mer

I tillegg kan du bl.a. avsette midler til husleie/boligutgift og eventuelt underholdsbidrag.

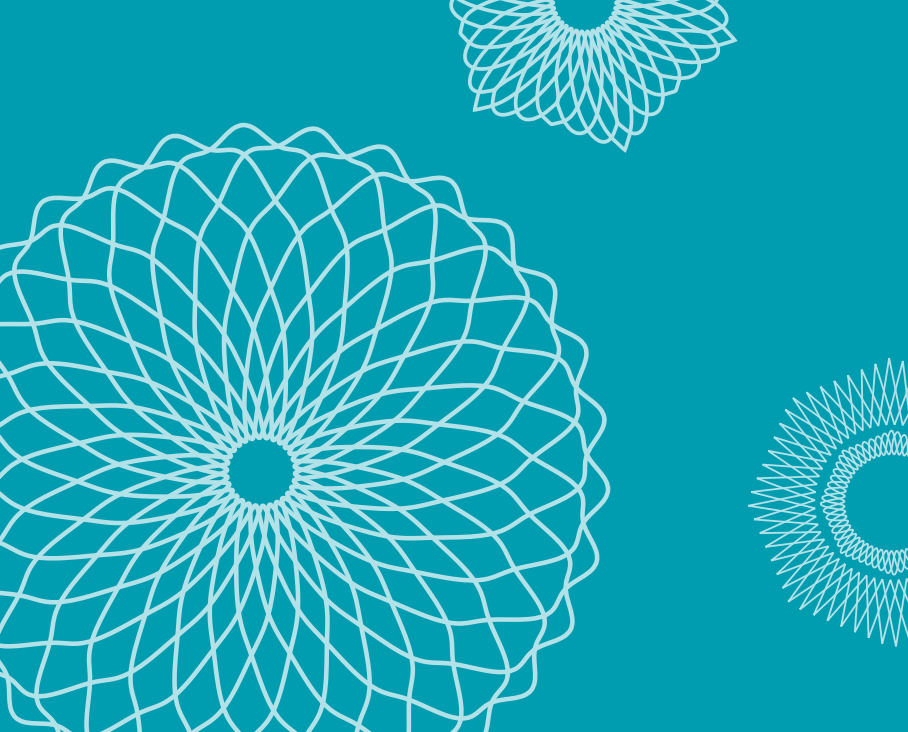
Se nærmere om livsoppholdssatser på: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/forbrukerpolitikk/gjeldsproblemer/livsoppholdssatser.html?id=691824>

Dersom noen av gjeldspostene er sikret med kausjon, vil en gjeldsordning normalt ikke redusere kausjonistens ansvar. Det er imidlertid intet i veien for å inngå en frivillig gjeldsordning som også omfatter kausjonisten.

Dersom du gjennomfører gjeldsordningen, vil gjeld som ikke er pantesikret i en eiendel som beholdes, normalt bli slettet etter utløpet av gjeldsordningsperioden. I en tvungen ordning er dette obligatorisk.

Hva skjer under gjeldsordningen?

Når gjeldsordningen er vedtatt av kreditorene eller stadfestet av retten, skal du begynne oppfyllelsen av ordningen. Pliktene dine i gjeldsordningsperioden fremgår av forslaget samt av gjeldsordningsloven. Viktigste er betalingsplikten dersom dette er aktuelt i ditt tilfelle. Det er også viktig at du opplyser om eventuelle endringer i din økonomiske situasjon. Dersom du misligholder betalingsplikten eller er uredelig på noen måte, kan gjeldsordningen bli opphevet. Da kan det bli

meget vanskelig å få gjeldsordning for annen gang. Du må derfor forsikre deg om at du har forstått hva gjeldsordningen innebærer. Det er ditt ansvar at ordningen blir oppfylt etter forutsetningene. Spør namsmannen hvis det er noe du ikke forstår.

Dersom det skjer noe uventet med økonomien din som gjør at du ikke kan betale som forutsatt, må du melde fra til namsmannen eller kreditorene så raskt som mulig. Du kan da ha rett til å få gjeldsordningen endret og tilpasset din nye situasjon. Du må også melde fra dersom det inntreffer omstendigheter som gjør at du kan betale mer enn forutsatt. Dette kan være aktuelt dersom du får økte inntekter, reduserte utgifter eller mottar en arv under gjeldsordningen. Spør namsmannen om råd i slike tilfeller!

Etter at gjeldsordningsperioden er over, inntreer en toårsperiode hvor kreditorene kan ha rett til å kreve en tilleggsbetaling dersom du mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang. Dette må du melde fra om.

Vil du vite mer, gå inn på
<http://gjeldsordningsbasen.dep.no>

Utgitt av:
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Publikasjonskode: Q-1120 B
Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon 10/2014 – opptrykk 1000

